

Anayasasamimiyeti!

MEHMET GÜN08.10.2024 - 09:00
YAYINLANMA08.10.2024 - 09:01
GÜNCELLEME

Anayasanın 2017’de değiştirilen 88. maddesi kanun teklif etme yetkisini sadece milletvekillerine verdiği halde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin (TBMM) yeni yasama yılının açılışında da dile getirdiği “yeni ve sivil anayasa” söylemleri, ekonomik sorunlarla boğuşan kamuoyunda yankı yaratmıyor. Ben de bu söylemin bir karşılık bulacağını ya da iktidarın sivil anayasa girişiminde başarılı olacağını sanmıyorum.

Sayın Erdoğan’ın “darbe anayasasından kurtulma” gerekçesi doğru olmadığı gibi, “sivil anayasa” olacağı söylemiyle cumhurbaşkanlığı bürokratı Prof. Dr. Yavuz Atar’a yazdırdığı - Hürriyet Gazetesi yazarı Abdülkadir Selvi’nin de çok önceden haberini verdiği – bürokrat anayasasını, gündeminde anayasa olmayan millete dayatmaya hazırlanmasını, bu gerekçe ile çelişkili buluyorum. Çünkü siviller ve sivil yöntemlerle değil, bürokratlara talimatla yazdırılıp halka dayatılan anayasa da askerlerin yazdırdığı darbe anayasasından farksızdır. Kaldı ki mevcut anayasanın değiştirilebilen hükümlerinin nerdeyse tamamını Erdoğan değiştirmiş bulunmaktadır.

Sayın Erdoğan’ın kendi anayasa hazırlıklarını yaptıklarını ve yapıcı önerileri dinleyip değerlendireceklerini söylemesi, “uzlaştırıcı, birleştirici” bir anayasa yapmak değil kendi taslağını empoze etmek yaklaşımında olduğunu gösteriyor. Öneri getirilmesi için verileceği söylenen altı aylık süre, sivil anayasa oluşturmak için çok kısa bir süredir. Diğerleri anayasa gündeminden habersizken hazırlık yapan tarafın, son anda ve gerçekçi olmayan süre şartı getirmesi, kendi taslağını empoze etmekten başka bir şey değildir ve bu tavır ne uzlaştırıcı ne de birleştirici olabilir.

Öte yandan milletvekilleri, 2023 genel seçimlerinde millete yeni bir anayasa yapma sözü vermemiştir. Dolayısıyla millet, vekillerine yeni bir anayasa yapmak veya değiştirmek için ne yetki ne de vazife vermiştir. Hal böyle iken anayasada öngörülen 360 ya da 400 milletvekili nisabını tutturarak yapılacak anayasa veya değişikliğinin toplumsal dayanağı olmayacaktır. TBMM’de kabul edilse bile millet, kalben kabul etmediği anayasayı ilk fırsatta değiştirmenin yolunu arayacaktır. Böylece yarım yapılmış iş ülkemize uzunca seneler boyunca zaman, kaynak ve fırsat kaybettirecektir.

Halkın hazırlanmasına aktif olarak katılmadığı, bürokratların en üst amirleri olan cumhurbaşkanının direktifleri doğrultusunda yazdığı metinler, sivil anayasa olamaz. İktidarın hâkimiyetindeki üniversite ve diğer kurumlara görüş sormak da o metni sivil anayasa yapmaya yetmez. Bu metinleri Meclis komisyonlarında görüşmekle de sivil anayasa yapılamaz. Çünkü hem komisyonlardaki görüşmelere sivillerin katılma imkanları, hem 20-30 kişiden fazla

almayan salonların kapasitesi kısıtlıdır. Üstelik komisyonların müzakere süreçleri derinlikli tartışmaya imkan vermemektedir.

Ülkemizin yeni bir anayasaya değil, yönetimde istikrar, denge ve denetleme sistemi oluşturulmasına, yargının etkin ve verimli çalışarak hukukun üstünlüğünü herkese karşı gerçekleştirmesine, kamu görevlileri ile cumhurbaşkanı, bakanlar ve milletvekillerinin suçlarını soruşturma konusunda yargının olağan işlevini kısıtlayan “soruşturma izni şartı”nın kaldırılmasına ve dokunulmazlıkların yeniden düzenlenmesine ihtiyacı var. Bunu gerçekleştirmek için anayasanın temel hükümlerine aykırı özel hükümleri ayıklamak ve kaldırmak gerek.